

Danmarks Produktionscentrum

Monitor for erhverv og industri i Trekantområdet

1. kvartal 2024

BILLUND · FREDERICIA · HADERSLEV · KOLDING · MIDDELFART · VEJEN · VEJLE

trekantomraadet

Indledning

Formål

Kommunerne i Trekantområdet Danmark samarbejder om at understøtte vores fælles styrkepositioner: industri, transport/logistik og energi/PtX – for at styrke kompetencer, innovation, grøn omstilling og konkurrencekraft i Trekantområdet.

For at kunne gribe potentialer og imødegå udfordringer er det nødvendigt med et stærkt vidensgrundlag. Denne rapport har til formål at skabe en faktabaseret grundforståelse af rammevilkårene for vores fælles styrkepositioner og danne udgangspunkt for løbende at kunne følge udviklingen inden for de udvalgte temaer.

Rapporten vil løbende blive udviklet og nye data vil løbende blive integreret i rapporten, når de bliver tilgængelige. Således kan vi bedst følge udviklingen i erhverv og industri i Trekantområdet.

Læsevejledning

Fokus i denne rapport er på det samlede erhvervsliv på tværs af brancher og på industrien. På de næste fire sider gives en status på situationen i Trekantområdet ift. de fire temaer, konkurrencekraft, kompetencer, innovation og grøn omstilling. I denne version af rapporten findes opdaterede data for de indikatorer, der er fremhævet i højre side.

For mere information om de bagvedliggende tal, metode og kilder henvises til baggrundsrapporten 'Baggrundsrapport: Danmarks Produktionscentrum'. Baggrundsrapporten indeholder statistik og fakta om temaerne, som giver et samlet billede af Trekantområdet på tværs af alle erhverv og brancher. Hvor det er muligt, dykker rapporten desuden ned i data for industrien. For et samlet overblik over, hvilke indikatorer der opdateres hvornår, se baggrundsrapporten.

Tidligere versioner af rapporten og gamle data, kan hentes på følgende hjemmeside:

<https://www.trekantomraadet.dk/monitorrapporten>

Nye data i denne rapport:

KONKURRENCEKRAFT

- Beskæftigelse
- Forventninger til produktion og beskæftigelse

KOMPETENCER

- Udenlandsk arbejdskraft
- Rekrutteringsudfordringer
- Arbejdskraftsreserve

INNOVATION

- Nyoprettede CVR-numre

GRØN OMSTILLING

- Grønne kompetencer

Sammenfatning

KONKURRENCEKRAFT

- Trekantområdet har landets næsthøjeste produktivitet. Siden 2019 er produktiviteten faldet lidt. Samme udvikling ses i Odense- og Aalborgområdet, mens produktiviteten er steget i Hovedstads- og Aarhusområdet.
- I 4. kvartal 2023 ses der for første gang siden Coronakrisen et fald i den samlede beskæftigelse i Trekantområdet, når man sammenligner med samme kvartal året før. Dette er dog ikke drevet af industrien, som oplevede en stor vækst og som samtidig har mere positive forventninger til det kommende kvartal.

KOMPETENCER

- Det er nemt at pendle til og fra Trekantområdet og virksomhederne i området kan dermed trække på arbejdskraft fra et stort område. Der er ligeledes en stor andel af udenlandsk arbejdskraft i området.
- Dog er det fortsat svært at rekruttere i 4. kvartal 2023, og en større andel rekrutteringsforsøg er forgæves i Sydjylland end i resten af landet. Det er dog blevet nemmere at skaffe den rette arbejdskraft i 2023, end det var i de to foregående år.

INNOVATION

- Udbuddet af arbejdskraft med forskningskompetencer er begrænset i Trekantområdet
- Etableringsraten i Trekantområdet er på niveau med storbyområderne omkring Odense og Aalborg. Det indikerer en gennemsnitlig evne til at skabe nye virksomheder eller virksomhedsformer. Andelen af nyoprettede CVR-numre i Trekantområdet er dog i det seneste kvartal lidt højere end i resten af landet, hvilket kan indikere en stigende etableringsrate i Trekantområdet.

GRØN OMSTILLING

- Efterspørgslen efter grønne kompetencer er større i Trekantområdet end i de andre storbyområder. Det indikerer et stort fokus på grøn omstilling i virksomhederne i området.
- Virksomhederne i Sydjylland producerer og omsætter mange grønne varer og tjenester og bidrager derigennem til den grønne omstilling.
- Kommunerne i Trekantområdet klarer sig meget blandet ift. at skabe gode rammer for grøn omstilling i erhvervslivet, jf. DI's Erhvervsvenlighedsundersøgelse.

Fakta om Trekantområdet

390.000 kr.

værditilvækst skabes pr. fuldtidsansat i 2022

+1,6 %

gennemsnitlig årlig vækst i BNP for perioden 2012-2022

181.000

fuldtidsstillinger for lønmodtagere i 4. kv. 2023

37.000

fuldtidsstillinger i industrien i 4. kv. 2023

Landets næsthøjeste produktivitet

Et område med stor velstand og vækst

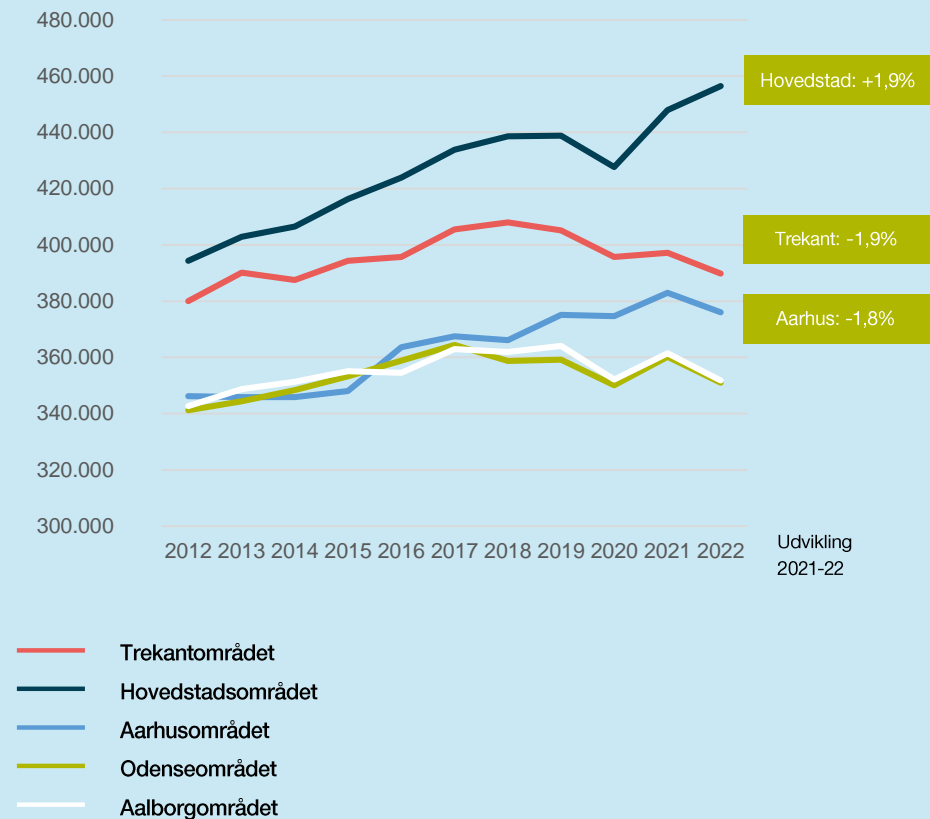
BNP pr. indbygger er højt i Trekantområdet, hvilket indikerer stor velstand og hænger sammen med de stærke erhverv og den høje produktivitet i området. I det seneste år (2022) er BNP dog faldet i Trekantområdet. Det samme gælder i Aalborg- og Odenseområdet, mens Aarhus- og Hovedstadsområdet vækstede i 2022.

Høj produktivitet, særligt inden for industri

Produktiviteten i Trekantområdet er højere end i byområderne omkring Aarhus, Odense og Aalborg, men lavere end i Hovedstadsområdet.

Den høje produktivitet skyldes flere ting. Dels er erhvervslivet i Trekantområdet koncentreret i brancher med høj produktivitet, særligt Industri og Handel. Dels er industrivirksomheder i Trekantområdet mere produktive end industrivirksomheder i områderne omkring Aarhus, Odense og Aalborg. I Hovedstadsområdet er produktiviteten i industrien dog langt højere end i Trekantområdet og forskellen er blevet større de seneste fem år. Dette kan delvis forklares med, at Hovedstadsområdet har specialiseret sig inden for mere produktive industrier end Trekantområdet, særligt medicinalindustrien.

Produktivitet, kr. bruttoværditilvækst pr. årsværk

Note: Bruttoværditilvækst er målt i faste kædede 2010-priser. For definition af storbyområderne, se baggrundsrapport.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik, bearbejdet af Trekantområdet Danmark

Beskæftigelsesvæksten er ophørt

Aftagende beskæftigelsesvækst

Lønmodtagerbeskæftigelsen i Trekantområdet var i 4. kvartal 2023 på ca. 181.000 årsværk, det vil sige 181.000 fuldtidsstillinger – det er lidt lavere end samme kvartal året før. Dermed er 2023 det første år siden 2013, hvor beskæftigelsen er faldet i Trekantområdet i 4. kvartal (bortset fra Corona-året 2020). Der ses også en afmatning af beskæftigelsesvæksten i de andre storbyområder. Fra 2022 til 2023 var væksten i Hovedstads- og Aalborgområdet dog væsentligt højere end i Trekantområdet.

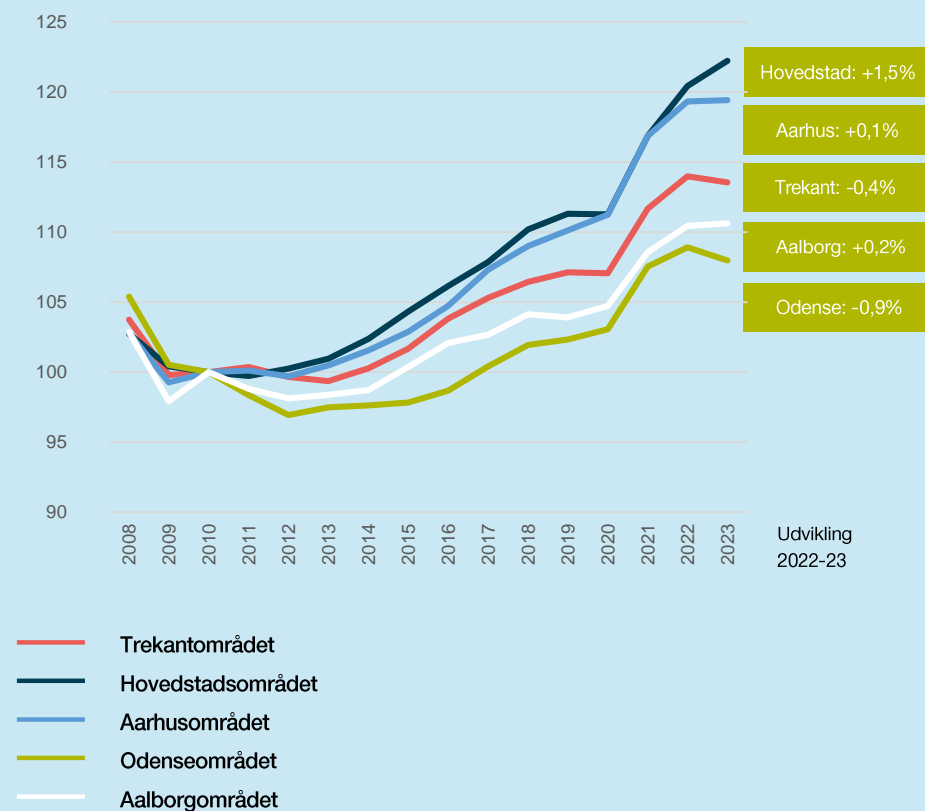
Ser man specifikt på industrien i Trekantområdet, så er beskæftigelsen steget med hele 2,3% fra 4. kvartal 2022 til 4. kvartal 2023. Således er der i 4. kvartal 2023 knap 37.000 årsværk beskæftiget i industrien, hvilket svarer til omkring 43.000 ansatte personer. Her ses altså en fortsat høj vækst på trods af, at beskæftigelsen på tværs af alle erhverv er faldet.

Pæne forventninger i industrien til 1. kvartal 2024

Industrivirksomhederne i Trekantområdet havde meget lave forventninger til 4. kvartal 2023, som dog ikke blev indfriet, jf. afsnittet ovenfor. Ser man på forventningerne til 1. kvartal af 2024 er forventningerne dog meget positive.

Der er flere industrivirksomheder i Trekantområdet, som forventer stigende beskæftigelse (24%), end der forventer faldende beskæftigelse (15%) i 1. kvartal af 2024. Industriens forventninger til produktion og beskæftigelse i 1. kvartal 2024 er desuden bedre end forventningerne til samme kvartal året før. Dette kan indikere, at beskæftigelsen i industrien fortsætter opad.

Udvikling i lønmodtagerbeskæftigelse i 4. kv., indeks (2010=100)

Note: Beskæftigelsen er målt i årsværk. For definition af storbyområderne, se baggrundsrapport.

Kilde: jobindsats.dk, bearbejdet af Trekantområdet Danmark

Fortsat svært at skaffe arbejdskraft

Stort arbejdskraftopland i Trekantområdet

Virksomheder i Trekantområdet kan rekruttere fra et stort opland grundet områdets centrale placering og gode infrastruktur. I Trekantområdet og dets opland var der i 2021 næsten 980.000 personer, som indgik i arbejdsstyrken. Til sammenligning var det 1.125.000 personer i Hovedstadsområdet (se metodebilag for definition af storbyområder). Specifikt for faglært arbejdskraft, er arbejdsstyrken større i Trekantområdet inklusiv opland end i Hovedstadsområdet.

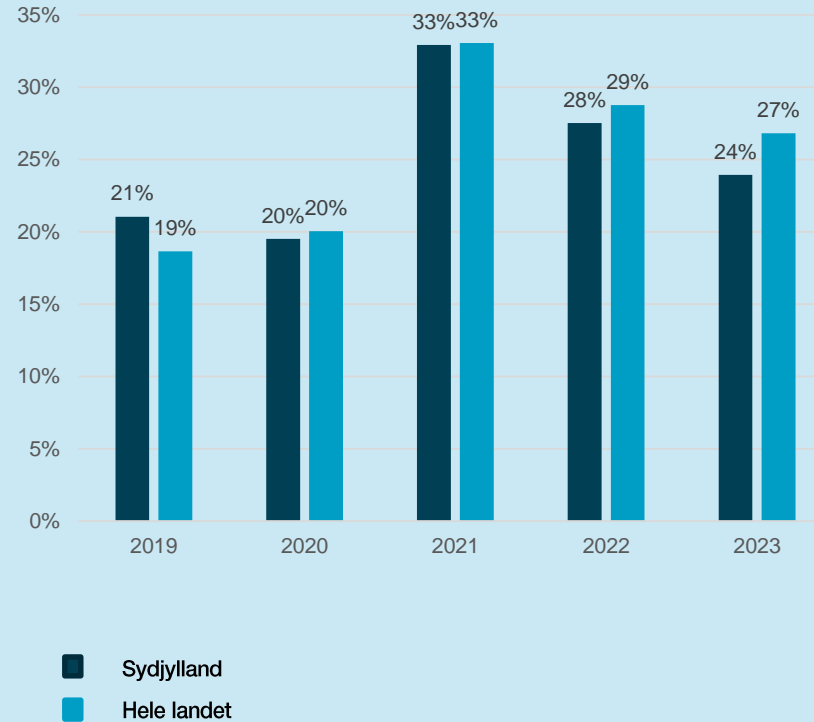
Meget udenlandsk arbejdskraft i området

I 4. kvartal 2023 udgjorde udenlandske statsborgere 12 % af lønmodtagerbeskæftigelsen i Trekantområdet. Det er lavere end i Hovedstadsområdet, men højere end i storbyområderne omkring Aarhus, Odense og Aalborg. Andelen er steget de sidste mange år på tværs af alle storbyområder.

Svært at skaffe de rette kompetencer

I 4. kvartal af 2023 var det lidt sværere at rekruttere den rette arbejdskraft i Syddjylland, end i resten af Danmark – ca. 27% rekrutteringsforsøg er forgæves. Et forgæves rekrutteringsforsøg skal forstås som en rekruttering, der enten helt må opgives, eller som ender med en ansættelse af en anden profil end ønsket. I december 2023 er den forgæves rekrutteringsrate lidt lavere end samme periode de to forrige år, men fortsat højere end den var inden Coronakrisen. I december 2023 er det særligt andelen af rekrutteringer, der besættes med en anden profil end den ønskede, som er højere i Syddjylland end i resten af Danmark.

Forgæves rekrutteringer målt i sep. 2023, pct. af rekrutteringsforsøg

Note: Syddjylland er defineret som RAR Syddjylland, hvilket inkluderer Middelfart Kommune. Forgæves rekrutteringer omfatter både rekrutteringsforsøg, som ikke ledte til en ansættelse og rekrutteringsforsøg, hvor der blev ansat en anden profil end den ønskede.

Kilde: jobindsats.dk, bearbejdet af Trekantområdet Danmark

Begrænsede innovationskompetencer

Få forskere i Trekantområdet

Der er relativt få højtuddannede, og i særdeleshed højtuddannede med en forskeruddannelse (Ph.d.) i Trekantområdet. Forskeruddannede udgjorde i 2022 ca. 0,5 % af de beskæftigede i Trekantområdet mod 1,3 % på landsplan. Andelen af forskeruddannede er steget i Trekantområdet over de seneste 10 år, dog lidt mindre end på landsplan og forskellen er derfor blevet større. Ser man specifikt på industrien, er andelen af forskeruddannede i Trekantområdet ligeledes meget lav og på niveau med Odenseområdet, men lavere end de andre storbyområder (se metodebilag for definition af storbyområder).

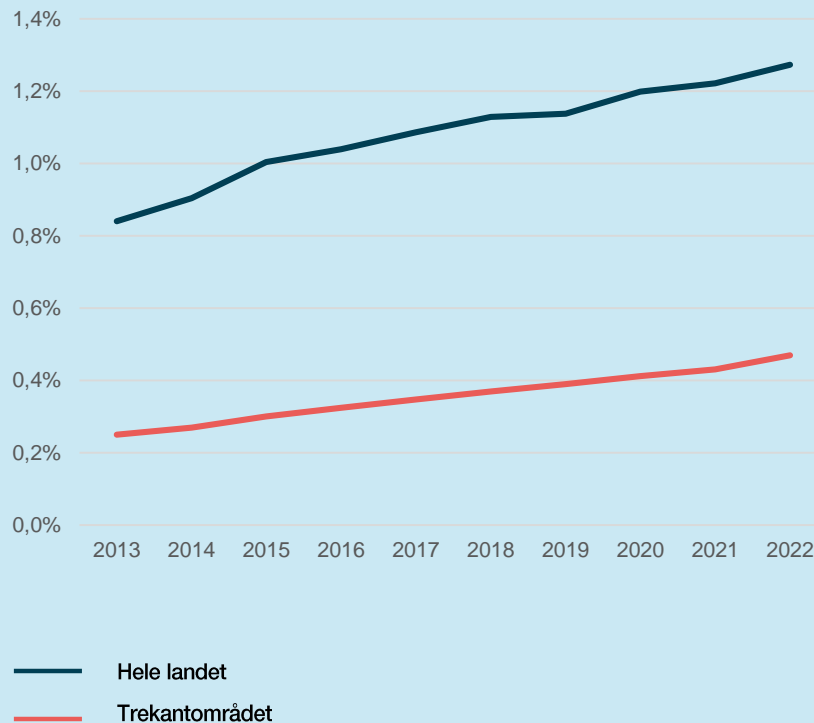
Etableringsrate på niveau med Odense og Aalborg

Etableringsraten er lavere i Trekantområdet end i Hovedstads- og Aarhusområdet, men på niveau med Odense- og Aalborgområdet. Dette kan indikere, at innovationsevnen, målt på Trekantområdets evne til at skabe nye virksomheder, er på niveau med Odense- og Aalborgområdet.

Antallet af nyoprettede cvr-numre er lidt højere end resten af landet

Ser man på hvor stor en andel af de aktive CVR-numre, der er oprettet i det seneste kvartal, ligger Trekantområdet lidt højere end resten af landet. Dette kan indikere, at etableringsraten i Trekantområdet er på vej opad.

Ph.d.'er og forskeruddannede, pct. af beskæftigede

Note: Industrien er defineret som industri inkl. råstofindvinding og forsyning.

Kilde: statistikbanken.dk, RAS310, bearbejdet af Trekantområdet Danmark

Fokus på grøn omstilling

Stor efterspørgsel efter grønne kompetencer

Grønne kompetencer efterspørges i godt 13% af alle jobopslag i 2023 i Trekantområdet – dette er den største andel blandt storbyområderne. Det indikerer, at der er stor fokus på grøn omstilling i virksomhederne i Trekantområdet. Efterspørgslen efter grønne kompetencer er stigende på tværs af storbyområderne i Danmark. I de seneste tre år er efterspørgslen efter grønne kompetencer desuden steget mere i Trekantområdet end i de andre storbyområder.

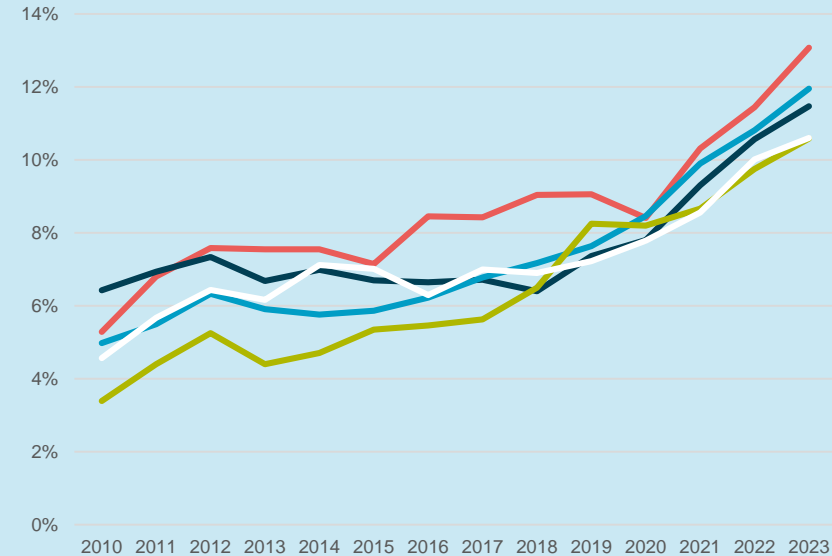
Stor omsætning af grønne varer og tjenester

Virksomhederne i Sydjylland, herunder Trekantområdet, bidrager i høj grad til den grønne omstilling ved at omsætte grønne varer og tjenester. Industrien er den branche, som skaber klart mest beskæftigelse gennem omsætningen af grønne varer og tjenester. Det er en del af forklaringen på, at man i Trekantområdet har meget grøn beskæftigelse. Den grønne beskæftigelse er steget med 2,4 % om året i gennemsnit i perioden 2012-2021. Dette er en relativt lav vækst sammenlignet med andre områder i Danmark.

Kommunale rammer for grøn udvikling varierer

Når man spørger virksomheder, hvor gode de kommunale rammer er for grøn forretningsudvikling, får man meget blandede svar, jf. DI's undersøgelse Lokal Erhvervsvenlighed 2023. De fleste af kommunerne i Trekantområdet er i den bedre halvdel af kommunerne i Danmark. Vejen og Haderslev er blandt den bedste tredjedel. Det gælder bl.a. forhold som grønne indkøb, grønne initiativer målrettet erhvervslivet og hvor stort et fokus, der er på bæredygtig transport.

Andel jobopslag, der efterspørger grønne kompetencer

Note: Grønne kompetencer er kompetencer, der bidrager til at reducere den menneskelige påvirkning på klima og miljø som fx energioptimering, affaldssortering, miljøbeskyttelse mv. For definition af storbyområderne, se baggrundsrapport.

Kilde: HBS-Jobintel, bearbejdet af Trekantområdet Danmark